

המצב הקשה בירושלים הנצורה לקראת חג הפסח תש"ח מאת הראשון לציון הרב הראשי הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל

ב"ה ו' ניסן תש"ח

מחמדי נפשי מרגלית ודב שינפלד ובניהם היקרים ואהובים אביבי ואליעזר, יצ"ו
בני היקרים ואהובים!¹

זה כששה חדשים שלא נפגשתי אתכם וגעגועי אליכם הולכים וגוברים מיום ליום לאין נשוא. בשבוע שעבר ניתנה לי ההזדמנות לנסוע לתל-אביב באירון דרך ים המלח, וכמעט הייתי נוסע, כדי לראות את כולכם, אבל ברגע האחרון בטלתי נסיעה זאת על פי עצת רבים שמנעוני מעשות צעד מסוכן זה שהנסיעה עד ים המלח היא לא פחות מסוכנת מדרך ירושלים תל-אביב.²

יום יום אני אומר לכתוב אליכם ודוחה זאת ליום המחרת, בתקוה שיוטב המצב ואוכל להזמיןכם לליל הסדר שלו אנו מצפים בצפיה הדדית כל השנה. חכיתי לכך עד היום אבל לצערי לא נמלאה תקותי זאת, אמנם סכנת הדרך התמעטה במדה ידועה, אבל לא בוטלה לגמרי ונסיעה המונית סדירה טרם היתה, ואיני יודע אם תסודר עד ימי החג.

מצד שני המחסור במצרכי מזון עודנו גדול בירושלים ואפשר לומר שכל הישוב היהודי בלי יוצא מן הכלל הוא שרוי ברעב במדה זאת של לחם במלח ובצמצום ומים במשורה. בקושי רב אני משיג מעט חלב וחבילת חמאה וזהו הכל. קוינו שהשיירה מתל-אביב³ תביא לנו הרוחה, אבל עדיין הכל כמו שהיה, מקווים שלשבת נשיג חתיכת עוף, ומה יהיה בפסח עדיין לא ידוע⁴, אבל על כל פנים הכל יהיה במדה ובמשורה מצומצמת.

1. ילדיו של הרב עוזיאל מאשתו הראשונה, רוזה, שנפטרה בניסן תרע"ה, היו: מזל אשת בכור ארוואץ (נכד הרב יוסף ארוואץ מיפו); יוסף בעלה של רחל (התנדב לגדוד העברי "הראשון ליהודה" בשנת תרע"ח, איש ציבור בתל-אביב); רחל אשת פסח ברקוביץ; מרגלית אשת האגרונום דב שינפלד-שדה; ויעקב בעלה של רינה (היה קפטן בצבא הבריטי, עסק במסחר בינלאומי).
2. ירושלים היתה נצורה באותה העת, האפשרות להגיע לתל-אביב היתה רק בטיסה שיצאה מים המלח, דבר שהתאפשר רק לבודדים. מסיבה זו לא השתתפו הרבנים הראשיים בטקס ההכרזה על הקמת המדינה, כעבור חודש בה' באייר בתל-אביב.
3. כיבוש הקסטל ע"י חטיבת הראל של הפלמ"ח, בכ"ט באדר תש"ח, במסגרת מבצע "נחשון", איפשר לשיירת מזון ותחמושת גדולה, בת 200 משאיות עם 800 טון אספקה ומזון, להגיע בד' בניסן לירושלים הנצורה.
4. בזמן מבצע "הראל", בה' ובי"א בניסן, הגיעו לעיר 2 שיירות גדולות, בהן היו 442 משאיות

מצב קשה ומעיב זה הביא לידי כך שרעיתי עליזה⁵, שוכבת חולה זה שלשה ימים במחלה גריפא, ואני תקווה שזה יעבור בקרב ימים.

במצבים אלה איני יכול לקוות למסיבתנו המשפחתית בליל הסדר⁶, ואיני יכול לתאר לעצמי את הבדידות העגומה שבלילה זה. חשבתי ללכת לאיזה מלון, אבל לא אעשה זאת כי מוטב לי לשבת בביתי ובדידותי מללכת לאיזה מקום שהוא. עתה אני חושב עליכם ומרגיש את צערכם בפסח זה, שהוא הראשון בימי חיינו המשפחתיים שהוא נעשה במצב עגום זה.

איני יודע אם המצב בתל-אביב, רצוני לומר במובן הכלכלי מאפשר לכם לחוג את הסדר במסיבה משפחתית, אם אפשר הדבר הייתי רוצה שכן תעשו. על כל פנים בני ובנותי, חתני וכלותי, נכדי ונכדותי היקרים ואהובים, אל תתעצבו ולא יפול רוחכם ממקרה זה, ברוך ה' שאנו כולנו בחיים והננו מקבלים באהבה יסורין אלה, שהם חבלי הגאולה ולפום צערא אגרא.

גדול הוא הכאב שאנו סובלים חדשים לבקרים, רבים הם איומי האויב בנשקו וחילו, אבל באמונתנו באלוקי ישענו, הננו סובלים מכאובים אלה באהבה ורואים בקרבנות היקרים קרבנות הגאולה, כקרבת הפסח בשעתו, ומקוים שכל איומי האויב בפום ממלל רברבן יתנדפו כעשן והם ישובו בפחי נפש על עקב בשתם.

חזקו ואמצו בני היקרים, וחוגו את חג חרותנו בשמחה וחדות ה' היא מעוזנו תמיד. והנני מסיים בשמי ובשם רעיתי בברכה אבהית עמוקה לכלכם בכלל ולכל אחד ביחוד, האבות והבנים, ברכת ה' עליכם בנים יקרים וחביבים לשמרכם מכל אסון ופגע, בכל דרכיכם בצאתכם ובואכם, ויהי ביתכם מלא שפע ברכה ששון וחדוה, וכה לחי לשנה הבאה בגאולה שלמה, שלום ושלוה, ויחד כולנו נחוג את המצות ברוב שמחה ובארץ ישראל בני חורין.

והנני אביכם אוהבכם

בן ציון מאיר חי עזיאל

ועד עדת הספרדים, ארכיון עיריית ירושלים

של אספקה ומזון, הן התקבלו בהתלהבות רבה ע"י תושבי העיר. מזון זה הציל אותם בחג הפסח. ב"א בניסן הדרך לירושלים נחסמה שוב, בשל העלאת חיילי החטיבה לירושלים, העיר ניתנה במצור קשה פעם נוספת. וראה להלן עמ' תקסא.

5. עליזה בת יצחק אלטרס, אשתו השנייה של הרב עזיאל, אותה נשא לאשה בשנת תרע"ח.
6. הרבנים הראשיים התירו, כהוראת שעה, לאכול קטניות בפסח. ליל הסדר נערך לאור נרות. בימים הראשונים של חול המועד ובשביעי של פסח העיר הופגזה קשות, מספר יהודים נהרגו.